

Нікуліна Н. В., к.філол.н., доцент (ORCID: 0000-0001-7832-7407)
Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКІ ТЕРМІНОЗНАВЧІ ВИШУКУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Фахове мовлення, що передусім викладається в курсі «Українська мова (за професійним спрямуванням)», а також окрема вибіркова дисципліна «Автомобільно-дорожнє термінознавство», де більш повно подано галузеве термінознавство, вважаємо осердям науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти першого курсу навчання.

Вивчення студентами дисципліни «Автомобільно-дорожнє термінознавство» має на меті сформувати систему знань фахової термінології, виробити вміння створювати та відтворювати усні й писемні мовленнєві жанри професійного спілкування.

Основними завданнями цього вибіркового навчального курсу є такі:

- правильно використовувати мовні засоби наукового стилю відповідно до потреб фахової комунікації;
- послуговуватися багатомовними лексикографічними джерелами, термінологічними словниками та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури та фахового утвердження;
- диференціювати нормативні та ненормативні зразки слово- та терміновживання у професійному мовленні за вимогами семантичної точності, стилістичної доречності та граматично правильної сполучуваності;
- працювати з явищами полісемії та синонімії, омонімії та паронімії, використовувати правила загального мовленнєвого та професійно-мовленнєвого етикету у ситуаціях фахової взаємодії.

Отже, вивчаючи особливості фахового мовлення й комунікації, студенти зацікавлюються темами термінотворення і термінографії, що безпосередньо впливають на якість мовного забезпечення майбутньої професії. Важливо, що такі навчальні заняття з української мови продукують і на майбутнє інтерес до галузевої термінології, стають своєрідним поштовхом до подальшого навчання і здобуття вже професійних компетентностей, уможливають вироблення навичок для науково-дослідницької діяльності відповідно до обраної студентами спеціальності.

Студенти першого року навчання, які зацікавлені в розвитку власних фахових уподобань і навичок, залучаються викладачами і мають змогу опублікувати науково-дослідницькі роботи, тобто статті і тезові матеріали в українських і міжнародних виданнях. Науково-дослідницькі вишукування, а саме статті здобувачів вищої освіти першого року навчання, виконані одноосібно або ж спільно з викладачем-термінологом, щороку виходять друком в українських і зарубіжних наукових виданнях.

Пропонуємо огляд тематики основних публікацій, що відбиває передусім фахову приналежність до обраного для навчання факультету і репрезентує системні науково-дослідницькі вподобання викладачів цих студентів: «Слогани рекламних кампаній (на прикладі автомобілів японського виробництва)» (2021, Краків); «Рекламна комунікація концерну «Mercedes-Benz»» (2021, Краків); «Походження назв мотоциклів» (2020, Шефідл); «Професійна лексика автомобільної галузі» (2020, Прага); «Функціонування аббревіатур в автотранспортній термінології» (2019, Перемишль); «Чужоземні запозичення в транспортній логістиці» (2019, Перемишль); «Логістичні терміни в термінографічних виданнях України» (2018, Харків); «Термінологія автотранспортного комплексу: походження, правопис, практика вживання» (2018, Харків); «Використання іншомовних термінів аббревіатурного типу в автомобілебудуванні» (2018, Шефідл); «Неофіційні назви автомобілів» (2018, Шефідл); «Номенклатурна номінація американських автовиробників «Форд» і «Шевроле»» (2017, Шефідл); «Особливості називання моделей автомобілів від німецького виробника» (2017, Шефідл); «Діяльність українського термінологічного сайту term-in.org» (2016, Перемишль); «Проблеми української транспортної термінології і термінографії» (2016, Шефідл); «Нормалізування науково-технічної термінології» (2015, Софія); «Теоретичні питання номена у мовознавчих студіях українських термінологів» (2013, Софія); «Про термінологічне словосполучення (на матеріалі транспортних термінів)» (2013, Прага); «Чужомовні запозичення транспортної галузі» (2013, Харків); «Чужомовні власні назви автомобільного неймінгу» (2012, Перемишль); «Словотвірні процеси у транспортній термінологічній системі» (2012, Софія); «Інвентаризація термінологічних словників транспортної галузі» (2012, Софія); «Формування у вищій школі термінологічної компетенції фахівця» (2011, Софія); «Епоніми як терміни на позначення понять транспортної галузі» (2010, Софія).

Виконавши перше своє науково-дослідницьке завдання й опублікувавши тезові матеріали чи статтю, студенти надалі значно впевненіше продовжують науково-дослідницькі розвідки вже з викладачами фахових дисциплін, але перші кроки в цій важливій царині наукового утвердження студента вони роблять саме на першому курсі навчання під час вивчення гуманітарної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)», у межах якої і виконують галузеві термінознавчі дослідження.